

De weg van vrede 2: de God van vrede

- Lezing: Psalm 85

¹Voor de koorleider. Van de Korachieten, een psalm.

²U bent uw land genadig geweest, HEER,
U keerde het lot van Jakob ten goede,
³nam de schuld van uw volk weg
en bedekte al zijn zonden. sela
⁴U bedwong uw woede
en wendde u af van uw brandende toorn.

⁵God, onze helper, keer tot ons terug,
onderdruk uw afschuw van ons.
⁶Wilt U voor eeuwig uw toorn laten duren,
verbolgen zijn van geslacht op geslacht?

⁷Breng ons weer tot leven,
dan zullen wij ons in U verheugen.
⁸Toon ons uw trouw, HEER,
en geef ons uw hulp.

⁹Ik wil horen wat God ons zegt.
De HEER spreekt woorden van vrede
tegen zijn volk, zijn getrouwen.
Laten zij niet weer vervallen in dwaasheid!

¹⁰Voor wie Hem eren is zijn hulp nabij:
zijn glorie komt wonen in ons land,
¹¹trouw en liefde omhelzen elkaar,
recht en vrede begroeten elkaar met een kus,
¹²trouw bloeit uit de aarde op,
recht ziet uit de hemel toe.

¹³De HEER geeft al het goede:
ons land zal vruchten geven.
¹⁴Het recht gaat voor God uit
en baant voor Hem de weg.

Preek

Lieve mensen,

Ik bid het regelmatig. En ik hoor het ook anderen doen. Dat je je gebed begint met een zin als 'Vader in de hemel, aan het begin van de vergadering komen we bij U.' Of, in een kringgebed met de voorgangers van de kerken hier in de buurt: 'Heer, nu we hier bij elkaar zijn, Heer, komen we

tot U, Heer.' Ongetwijfeld gebruik je zelf ook wel eens zo'n intro als je hardop moet voorgaan. En er is niks mis mee, begrijp me goed. De vraag die het echter wel bij me oproept: wat voor Godsbeeld zit er achter zulke zinnen? Onbewust waarschijnlijk. Maar toch: welk beeld van God heb jij?

Deze preek gaat over:

Slide: De God van vrede

Ik wil drie dingen bekijken met jullie: wie God is, wat God wil en hoe je God leert kennen. Allereerst dus:

Slide: De God van vrede: wie God is

Als ik aan God denk en tot Hem spreek, dan zie ik iemand voor me die hoog en stralend op een troon zit. Hij bestuurt daarvandaan de wereld. En zeker, Hij is wel betrokken. Hij luistert en verhoort zelfs soms. Maar dat doet Hij in mijn beleving altijd vanuit zijn hoge positie. Ergens buiten of aan de randen van het heelal. Onzichtbaar, ongrijpbaar, onaantastbaar.

En dat geeft iets veiligs. God is de constante in mijn leven. Hij is niet van zijn stuk te krijgen. En tegelijk is het een heel erg incompleet beeld. God is veel meer dan dat. En het is een probleem als je God opsluit in de hemel.

Het is ook een probleem als je God opsluit in zijn majesteit. Want we zien Hem wel in de schepping: in het grootste van de natuur: de bergen of de zee. Of in het aller miniscuulste: hoe mooi een insect is door een microscoop. Maar dan gaat het nog over de macht en majesteit van God.

In oude taal spraken we er in de theologie over dat God 'alomtegenwoordig' is. Gevraagd aan Al betekent dat *dat iemand of iets overal tegelijk aanwezig is*. En dat is echt een goede definitie van God. Overal tegelijk aanwezig. God is om je heen, in je leven, in je lijf. Augustinus zegt over God: 'U bent mij meer nabij dan ik mijzelf ben.' God is dicht bij jou, ook bij je wezen, dan je zelf ooit kunt zijn. Zo dicht zit God jou en mij op de huid.

In de Bijbel lees je dat ook regelmatig.

Slide: ¹⁵ Dit zegt Hij die hoog is en verheven,
die troont in eeuwigheid – heilig is zijn naam:
In hoogheid en heiligheid zal Ik tronen
met hen die gebroken zijn en nederig van geest,
opdat de nederige geest herleeft,
opdat het verbrijzelde hart tot leven komt. (Jesaja 57)

God zegt hier niet dat Hij zich over gebroken en nederige mensen *ontfermt*. Nee, Hij troont daar. Hij woont daar. Dat is zijn plek. God is te vinden op plekken waar je Hem niet zou verwachten. Zeker niet als je *alleen* maar hoog en majesteitelijk van God denkt.

In het Nieuwe Testament herhaalt zich dat.

Slide: “Ik verzeker jullie: alles wat jullie gedaan hebben voor een van de geringsten van mijn broeders of zusters, dat hebben jullie voor Mij gedaan.” (Matteüs 25:40)

Jezus is niet alleen te vinden en te zien in de weldoeners en goede leiders, maar ook in de geringste mensen, die geen eten hebben, die gevangen zitten en ga zo maar door. Jezus komt vanuit die gebroken mensen naar jou toe.

En in het mooie hoofdstuk uit de eerste Korintebrief van Paulus, waarin hij de overwinning op de dood bejubelt, dan beschrijft hij hoe de tijd eindigt:

Slide: ²⁸En op het moment dat alles aan Hem onderworpen is, zal de Zoon zichzelf onderwerpen aan Hem die alles aan Hem onderworpen heeft, opdat God alles in allen zal zijn. (1 Korintiërs 15)

Dat laatste, daar loopt het op uit. Dat is het doel. Dat we ook *zien* dat God alles en in allen is. God is alomtegenwoordig.

En waarom dat zo belangrijk is? Nou, als God ver weg is, dan kun je langs Hem heen leven. Dan hoeft Hij niet zo veel met jouw leven te maken te hebben. En als je dan met mensen die niet in God geloven in gesprek gaat, dan kan dat ook hun conclusie zijn. Wat heb ik, wat heeft mijn leven met God te maken? God is als een exotisch wezen, waar je in je dagelijkse beslommeringen niets mee hoeft en ook vaak niets mee kunt. Maar als God er al is. Als de lucht die je inademt. Als de elektrische prikkel die je hart laat kloppen. Als de gedachten in je hoofd. Als de kern, de ziel van je bestaan. Ja, dan moet je ook wat met Hem. Je leeft al in zijn nabijheid. Het opent een hele nieuwe gesprekslaag.

Slide: De God van vrede: wat God wil

Wat wil God? Je kunt het soms wanhopig uitroepen of -zuchten als er allerlei dingen in je leven gebeuren. Gebeurtenissen die je niet kunt duiden. Omstandigheden waar je geen kant mee op kunt. Zeker als je ontdekt dat God alomtegenwoordig is, is het soms niet te pruimen dat je leven zo gaat.

Maar wat God wil met de wereld is duidelijk. Zelfs in de moeilijkste omstandigheden. God zegt tegen zijn volk in ballingschap: mijn plan met jullie staat vast. Ik zal je een hoopvolle toekomst geven. (Jeremia 29) Dat is waar God ook vandaag op uit is. Hij wordt niet voor niets regelmatig ‘God van vrede’ genoemd in de Bijbel. God is uit op vrede.

Dat zie je ook mooi in het beeld van God dat we al eens eerder hebben besproken. God als *jazztrio*. Vader, Zoon en Geest. Drieëenheid. Jazz. Ik zei er toen onder andere dit over: *de pianist kan soleren, omdat de bassist en de gitarist een stilte laten vallen of juist het akkoordschema als ondergrond laten horen. De bassist geeft ook het ritme aan en zo kan op een gegeven moment de gitarist lekker los met zijn instrument en zijn stem. Soms lijkt het bijna niet te passen en dan klopt het in the end toch weer. Jazz is soms spannend. Je vraagt je af en toe af of de solist weet wat hij of zij doet. En toch eindigt het altijd weer in een harmonieus akkoord. Dat is de betrokkenheid van God op elkaar. Het wordt ook wel vergeleken met een dans. Onderlinge liefde en afstemming. De ander dienen en ruimte geven om samen iets moois te maken.*

En dat moois, dat God wil maken, is vrede! Daar is Hij op uit. En die vrede bevat drie elementen, die je ook mooi terugziet in de tekst die we lazen, Psalm 85. Drie elementen:

Slide: De God van vrede: God wil recht

De Bijbel bevat best veel wetten en regels. Daarin wordt geregeld hoe je rechtvaardig met elkaar omgaat. Op persoonlijk vlak. En als volken. Maar ook hoe je eerlijk en goed omgaat met dieren. En met de aarde. Het is onvoorstelbaar hoe Gods regels soms naadloos toepasbaar zijn in onze tijd. En dat is ook wel logisch. God is alomtegenwoordig. Hij is niet alleen overal, maar Hij is *altijd* overal.

Recht betekent ook dat er recht moet geschieden. Dat is niet alleen eerlijk tegenover de slachtoffers. Maar het is ook de enige weg naar vrede. Dat het kwaad gestraft wordt en een misdaad veroordeeld. Ook dat is in de Bijbel groot aanwezig. Maar, je moet er wel goed op letten waar dat oordeel, waar die straf op uitloopt. Wat God wil. Als Hij boos is en oordeelt is God niet gericht op vernietiging of wraak, maar op recht doen, op verzoening; en vreugde. De twee volgende elementen.

Slide: De God van vrede: God wil verzoening

Het Engelse woord voor verzoening is 'atonement'. En ik vind dat dat heel mooi laat zien waar verzoening om draait.

Slide: De God van vrede: God wil verzoening - atonement

Er zit het woord 'one' in. Verzoening is er op gericht dat iedereen gelijk is. Dat je één wordt. Dat alle verwijdering en polarisatie niet meer bestaat. Dat je nooit meer tegenover iemand staat.

At one is geworden tot atone. En dat wordt dan vertaald met harmonie. Ik zie dit er ook nog in: je speelt allemaal in hetzelfde akkoordschema. Je bent *in sync*. Het voelt goed en je krijgt er kippenvel van. Juist ook in een samenleving waarin allerlei mensen achtergesteld en buitengesloten worden. Vrouwen, armen, vreemdelingen, mensen met een beperking. En zo kunnen we het rijtje nog wel aanvullen. Je komt allemaal in harmonie. Bent één. Dat is verzoening. En dat is een feest.

Slide: De God van vrede: God wil feest

Daar hebben we het in preek 1 al wat uitgebreider over gehad. Maar het hoort wezenlijk bij vrede. God is uit op feest. Overal in de Bijbel vind je het visioen van een heerlijk gedekte tafel in de avondzon, waar tijd geen rol speelt en de sfeer geweldig is. Dat is wat God wil.

Dat lees je ook in Psalm 85, zoals ik al zei. Hier in de weergave van Huub Oosterhuis in '150 Psalmen vrij'

Slide: Gij hebt uw land begenadigd
ons leven ten goede gekeerd
onze schande bedekt

onze schuld weggedragen
getemd het vuur van uw hartstocht.

Gij keerde U om naar ons toe
Gij legde uw argwaan af.
Roep ons opnieuw tot leven
geef ons vaart, naar U toe.
Liefde, herstel ons in ere.

Buig ons toe naar elkaar
keer onze trage harten
dat wij zonder wantrouwen
ieder mens tegemoet gaan
open en vredelievend.

Laat zo de wereld worden:
kussen van ontferming en trouw
zoenen van recht en vrede –
vrede een zaad in de aarde
gerechtigheid zon aan de hemel.

Overvloed staat op de akker
regen valt op zijn tijd,
vruchten dragen de bomen
rozen dragen de rotsen:

in zo'n land wil je zijn.

Kortom: recht, verzoening en feest. Zo wil God dus in onze levens aanwezig zijn. In alle aspecten van je bestaan.

Slide: De God van vrede: hoe je God leert kennen

Je leert God kennen door in harmonie met zijn plannen te leven! Dat je in je leven uit bent op recht, op verzoening en op feest. Daarom is onze maatschappij ook zo vervreemd van God. En is Hij niet zo gemakkelijk te vinden. Zolang een politicus kan zeggen 'dan hebben ze misschien iets meer honger in Afrika, maar hier niet.' En dan nog 26 zetels haalt. Dan is het klimaat niet zo rijp voor het ervaren en zien van God. Natuurlijk, God is alomtegenwoordig. En komt vaak wonderlijk tevoorschijn.

Maar laat het niet aan ons liggen dat God achter de horizon verdwenen is. Laten wij mensen van de weg zijn (zie preek 1): vol op het orgel van recht, verzoening en feest. Dat je die waarden in je leven nastreeft en in de praktijk brengt.

En ik weet: er zitten obstakels in onszelf ook. Soms is ons ego zo groot dat we wel gelijkheid *willen*, maar in de praktijk toch een beetje meer aan onszelf denken. Of we zijn vooral bezig met zuiver leven en recht doen, maar dan schiet de blijdschap er misschien wat bij in. Of we vinden

het moeilijk om onrecht te veroordelen en daar ook naar te leven in onze keuzes, bijvoorbeeld wat betreft onze boodschappen.

Tegelijk is er heel veel dat we kunnen doen. Om God en de weg van God dichtbij te brengen voor onze omgeving én voor onszelf. Laten we bewust leven en onze voeten zetten op de weg van vrede. Dan komt God zelf door onze daden en onze houding dichterbij. En zo baan je de weg voor de vrede die komt. Vol van recht, verzoening en feest.

Amen